

Αθήνα, 26 Οκτωβρίου 2023

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

ΘΕΜΑ: Διαδικτυακός εθισμός των νέων Γυμνασίου-Λυκείου

Το άρθρο 21 παρ.3 του Συντάγματος προβλέπει ότι «το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας». Σήμερα αντιθέτως προς τις επιταγές του Συντάγματος, είμαστε όλοι θεατές ενός νοσηρού περιβάλλοντος στο οποίο μεγαλώνουν οι εφήβοί μας. Το αποτέλεσμα συνοψίζεται σε δύο σκέλη:

(Α) Βλέπουμε μετάλλαξη της συμπεριφοράς των εφήβων, που μεταφράζεται σε παραβατικές συμπεριφορές υψηλότατης συχνότητας αλλά και πρωτόγνωρης βαναυσότητας, σε εκτεταμένα περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης, αλλά και σε γενική έλλειψη σεβασμού προς τον νόμο, τους θεσμούς και τον ίδιο τον συνάνθρωπο. Μόνο τον μήνα Σεπτέμβριο, η αστυνομία προχώρησε σε 1.353 συλλήψεις ανηλίκων σε όλη τη χώρα, που περιλαμβάνουν οπλοφορία, ναρκωτικά, σωματικές βλάβες, και 17 βιασμούς, πρωτάκουστα δεδομένα για τον πολιτισμό μας.

(Β) Διαπιστώνουμε πνευματική λοβοτομή και αχρήστευση των ικανοτήτων των εφήβων, που σηματοδοτείται από απόσπαση προσοχής, υψηλά ποσοστά λειτουργικού αναλφαριθμητισμού, αυξανόμενες μαθησιακές δυσκολίες, κακές βαθμολογίες στους εισακτέους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρόκειται για μία ωρολογιακή βόμβα στην κοινωνική μας συνοχή, την ποιότητα δημοκρατίας και την ποιότητα ζωής των επομένων γενεών, αφού σε λίγα χρόνια, αυτοί οι νέοι θα είναι στρατιώτες, γονείς, δάσκαλοι, παραγωγοί, τεχνίτες, ψηφοφόροι, κυβερνήτες.

Μία μεγάλη εστία του προβλήματος είναι ο **διαδικτυακός εθισμός των εφήβων**, η εξάρτηση από τις οθόνες, η «ηλεκτρονική μορφίνη» όπως ονομάζεται. Σύμφωνα με την Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρία η διάγνωση στους εφήβους συνυφάνεται με κριτήρια όπως: αντικοινωνική συμπεριφορά, απόρριψη της πραγματικότητας, αδιαφορία για την μάθηση και την επαγγελματική αποκατάσταση, απουσίες από το σχολείο και πολύωρη σύνδεση με το διαδίκτυο, ελλιπής ξεκούραση και διατροφή, επιθετική συμπεριφορά σε κάθε προσπάθεια μείωσης της χρήσεως. Είναι σαφές ότι τα ίδια περίπου συμπτώματα θα διαβάζαμε και σ' έναν ναρκομανή.

Το έγκριτο επιστημονικό περιοδικό «Παιδιατρική»ⁱ αναφέρει αποτελέσματα έρευνας με εφήβους Αθήνας, ότι «η πολύωρη χρήση (περισσότερες από 4 ώρες/ημέρα) εγκυμονεί τον κίνδυνο ανάπτυξης διαδικτυακού εθισμού, η σοβαρότητα του οποίου έχει ανησυχήσει πολλές χώρες. Πρόδρομα συμπτώματα αποτελούν ο υπερβολικός χρόνος ενασχόλησης, η παραμέληση υποχρεώσεων, η απότομη πτώση της σχολικής επίδοσης, η απομόνωση και η άρνηση συνάντησης με φίλους, η επιθετικότητα, η αλλαγή στην συμπεριφορά, οι πονοκέφαλοι και η ξηροφθαλμία».

Πρόσφατη έκθεση της Οργάνωσης του ΟΗΕ για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό, ανέφερε ότι η υπερβολική χρήση κινητού τηλεφώνου σχετίζεται με μειωμένη μαθησιακή απόδοση ενώ η πολύωρη έκθεση στην οθόνη, έχει αρνητική επίδραση στη συναισθηματική ισορροπία των παιδιών. Προτείνει ότι η μόνη λύση να αντιμετωπιστεί η διάσπαση προσοχής των μαθητών την ώρα που βρίσκονται στην τάξη, να βελτιωθεί η διαδικασία της εκπαίδευσης και να προστατευτούν τα παιδιά από το διαδικτυακό bullying, είναι η καθολική απαγόρευση των κινητών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Κοντά στη διαπίστωση του ΟΗΕ, πυκνώνουν οι απαγορεύσεις κινητών σε χώρες της ΕΕ. Ήδη από το 2018 η Γαλλία έχει προχωρήσει στην απαγόρευση των smartphones, ενώ περιορισμούς έχουν επιβάλει η Ιρλανδία, η Φινλανδία και η Ιταλία. Η Σουηδία, που πρώτη εισήγαγε τους υπολογιστές στην εκπαίδευση πριν από 20 χρόνια, επιστρέφει ολοταχώς στο χαρτί και το μολύβι, κατανοώντας τη ζημιά που γίνεται στους νέους. Η Ολλανδία επίσης θεσμοθετεί απαγόρευση, επισημαίνοντας ότι η χρήση έξυπνων κινητών από τους εφήβους έχει επιδεινώσει το μπούλινγκ, έχει περιορίσει τις κοινωνικές δεξιότητές τους και έχει διευκολύνει την έκθεση στην πορνογραφία, η οποία, σύμφωνα με σχετικές έρευνες στην ίδια χώρα, συνδέεται άμεσα με την επικίνδυνη σεξουαλική συμπεριφορά και με επιθέσεις σεξουαλικού χαρακτήρα ανάμεσα σε παιδιάⁱⁱ.

Η πολιτεία έχει θεσπίσει την απαγόρευση κατοχής και χρήσης κινητών και ηλεκτρονικών συσκευών στον χώρο του σχολείου με μία σειρά από υπουργικές αποφάσεις (λ.χ. Υ.Α. 132328/Γ2/07-12-2006ⁱⁱⁱ, Υ.Α. 100553/Γ2/04-09-2012^{iv}), και υπουργικές εγκυκλίους (αρ.πρωτ. 132328/Γ2/07-12-2006, 100553/Γ2/04-09-2012, 137003/Δ1/25-08-2016^v). **Παρά την απαγόρευση του νόμου, όλοι γνωρίζουμε ότι ο νόμος δεν εφαρμόζεται και τα κινητά χρησιμοποιούνται κατά κόρον εντός των σχολικών χώρων από μαθητές, τόσο στα διαλείμματα όσο και εντός των σχολικών αιθουσών.** Ελληνικές έρευνες ήδη από το 2018^{vi}, αποκάλυπταν ότι 85% των καθηγητών Γυμνασίου και 96% των καθηγητών Λυκείου διαπίστωναν χρήση κινητού στα διαλείμματα από αρκετούς έως όλους τους μαθητές. Η απόπειρα χρήσης κινητών και **μέσα στην τάξη** έφτανε το 42% στο Γυμνάσιο και 90% στο Λύκειο, όπου μάλιστα 30% των καθηγητών δήλωνε ότι πολλοί μαθητές προσπαθούν να κλέψουν σε διαγωνίσματα μέσω των κινητών τους. Το πρόβλημα στην πορεία επιδεινώθηκε, λόγω των αναγκαστικών εγκλεισμών για τη γρίπη του κορονοϊού, καθώς τα παιδιά υποχρεώθηκαν από νηπιακή ηλικία να περνούν ατελείωτες ώρες μπροστά στην οθόνη, ώστε πλέον να έχουν πρόβλημα να σταθούν μπροστά σε ένα βιβλίο με εστιασμένη προσοχή έστω και για λίγη ώρα, ενώ καθημερινά η εφηβική εγκληματικότητα απασχολεί τα δελτία ειδήσεων.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- 1. Τί προτίθεστε να κάνετε για να εφαρμοστεί ο νόμος που συστηματικά και καθολικά παραβιάζεται;**
- 2. Σε ποιές μελέτες στηρίζετε, οι οποίες αποδεικνύουν ωφέλιμη την εκτεταμένη χρήση υπολογιστών και νέων τεχνολογιών σε παιδιά και εφήβους, είτε μελέτες που βρίσκουν παιδαγωγική χρησιμότητα στη διδασκαλία μέσω διαδικτύου;**

Ο ερωτών Βουλευτής

Δημήτριος Ιω. Νατσιός

ⁱ «Παιδιατρική», Έκδοση της Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρείας, Τόμος 71, Τεύχος 6, Νοε-Δεκ. 2008, σελ.449-457, «Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου από παιδιά-εφήβους στην περιοχή της Αθήνας».

ⁱⁱ Ο Ολλανδός Υπουργός Παιδείας, Robbert Dijkgraaf (Ρόμπερτ Ντάιγκραφ) δηλώνει ότι «οι μαθητές πρέπει να συγκεντρώνονται και να μελετούν. Τα κινητά τηλέφωνα είναι ενοχλητικά, όπως δείχνουν οι επιστημονικές έρευνες. Πρέπει να προστατεύσουμε τους μαθητές από αυτό».

ⁱⁱⁱ Απαγορεύει ρητά την κατοχή κινητού τηλεφώνου από μαθητές στα σχολεία. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις επιτρέπεται μαθητής να φέρει κινητό στην τσάντα του και απενεργοποιημένο.

^{iv} Επιπλέον απαγορεύει και όλες τις παρόμοιες συσκευές καταγραφής εικόνας και ήχου, όπως κάμερες.

^v Διατηρεί την απαγόρευση, αλλά επιτρέπει τη χρήση φορητών ψηφιακών συσκευών που ανήκουν στα Σχολεία ή στον εκπαιδευτικό, για διδακτικούς σκοπούς της Α΄θμιας Εκπ/σης

^{vi} Βλέπε πρακτικά 5^{ου} Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Κεντρικής Μακεδονίας, συνεδρίου https://5syn-thess2018.ekped.gr/praktika2018/V4_2018.pdf